

the voice of canadian slovenians

GLASILO

kanadskih slovencev

Letnik 5 številki 5 in 6 maj / junij 2001



PRVI KORAKI K OSAMOSVOJITVI SLOVENIJE

26. XII. 1990

OB DESETLETNICI OSAMOSVOJITVE:

"Zmagali sta slovenska odločnost in trma"

(Delno povzeto iz 'Novic od vsepovsod' Radio GKS)

Dr. Dimitrij Rupel je ocenil, da je Slovenija dejansko postala samostojna država 19. decembra 1991, ko so Slovenijo priznale Nemčija, Švedska in Islandija...Evropska Unija pa je to uresničila s svojim priznanjem 15. januarja 1992.

"Takrat sem se sam čudil temu, da nas pravzaprav nihče in nič ni prestrašilo. Prav po otročje smo se veselili prvih priznanj. Bil je čas, ko smo na zunanjem ministrstvu živeli, delali in spali", je dejal sedanji in tedanji zunanji minister in poudaril, da samostojne Slovenije brez DEMOSa ne bi bilo. "To je resnica, ki se ji nikoli ne bom odpovedal" je pribil.

To me spominja na dneve v zadnji polovici decembra 1991 in prvi polovici januarja 1992, ko smo tudi mi 'živeli, delali in spali' v "Kanadskem Informacijskem Centru" na Browns Line v Torontu. S pismi, faxi in telefoniranjem smo skušali prepričati vodilne kanadske politike, da naj čimprej priznajo Slovenijo. Kljub temu, da je bila v začetku kanadska vlada odločno proti razkosanju SFRJ, mi je končno 15. januarja 1992, okoli desetih dopoldne, iz Washingtona telefonirala tedanja kanadska zunanja ministrica Barbara MacDougall. Sporočila mi je, da bo Kanada kmalu priznala Republiko Slovenijo in da se žal ne more udeležiti naše proslave, ki je isti večer v župnijski dvorani na Browns Line. Dvajset minut kasneje smo prejeli po faxu kanadsko priznanje nove Republike Slovenije. Kanada je tako bila prva izven-evropska država, ki je to storila.

NI SAMO NAKLJUČJE, DA PRAZNUJEMO

"SLOVENSKI DAN" IN

"CANADA DAY" V ISTEM TEDNU !

HAPPY BIRTHDAY SLOVENIA AND CANADA !

KROVNA SLIKA

To so bili začetni koraki v smeri osamosvojitve, še preden smo imeli svojo uradno zastavo. Temu je sledila med drugim deset-dnevna vojna, v kateri se je morala v Srbijo umakniti osramočena vojska Slobodana Miloševića, ki sedaj čaka v Hagu na svoje zaslužno plačilo. Medtem pa Slovenija pričakuje, da bo v bližnji bodočnosti sprejeta v Nato in Evropsko Unijo.

GLASILO

Ustanovljeno — Established in 1996
www.vsko.com

GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Izdaja — Published by
Vseslovenski Kulturni Odbor
All Slovenian Cultural Committee
770 Browns Line, Toronto ON
M8W 3W2, Canada

President Florjan Markun
Tel: 905-277-8358
E-mail: mfm67@aol.com

Letna naročnina
Kanada: \$25.00, ZDA: \$30.00 US,
Evropa: \$40.00 US, Drugod : \$60.00 US

Sodelovci:
Milena Soršak,
Tjaša Škof in Leander Škof

Address all comments to:
Frank Brence

94 Glenthorne Drive, Toronto ON M1C 3X5
Tel: 416-281-6794 Fax: 416-281-4287
E-mail: fbrence@aol.com

Iz vsebine

2. Ob 10 letnici osamosvojitve
3. Novice od vsepovsod - Radio GKS
4. Proslava društva SAVA
5. Pozdrav predsednika VSKO, KS Kongres sporoča
6. S pogledom v Prihodnost
7. Victoria Sklad, Pohod Ljubezni
8. Sprava, proces osvobajanja
11. Ludvik Stajan - Podjetnik in Organizator
14. Kanadsko Slovensko Kulturno Društvo - Winnipeg
15. Slikarka slovenske Istre med nami
16. Društvo PLANICA praznuje 25. obletnico
18. Peti svet - ali ovce Marka Pola
25. Naj vas seznanim z Serah Evans
26. Slovenski Dom elects Directors
27. Bush - Putin puts Slovenia on map
28. Naught but memories
30. Prireditve: julija, avgusta in septembra

SLOVENIJA JE SAMOSTOJNA!

Uresničen sen stoterih rodov: včeraj, 25. junija, je slovenska skupščina razglasila novo neodvisno in samostojno evropsko državo – Republiko Slovenijo

(Povzeto iz 'Novice od vsepovsod' Radio Kanadskih Slovencev)

Letošnjemu praznovanju desete obletnice samostojne Slovenije država namenja poseben pomen, saj je to praznik za vse Slovence in tudi za vse tiste, ki imajo državo radi. Vladni urad za informiranje je sporočil, da bodo jubilejna praznovanja potekala vse tja do 26. oktobra, ko bo v Kopru počastitev obletnice odhoda zadnjega vojaka Jugoslovanske ljudske armade iz Slovenije.

Pred dnevom državnosti je predsednik Milan Kučan izjavil za javnost, da spremembe ostajajo ključni izziv za naslednje desetletje, v katerega Slovenija vstopa s trdnimi temelji. Na tiskovni konferenci v Ljubljani je poudaril, da je bilo deset let po osamosvojitvi uspešnih, tako na političnem, gospodarskem, mednarodnem kot na razvojnem področju. Slovenija pa mora po njegovem odpraviti še več pomanjkljivosti, med njimi dokončati proces lastninjenja, ohraniti visoko stopnjo socialne povezanosti, posvetiti več pozornosti varovanju okolja in več vlagati v izobraževanje.

Slovenska škofovska konferenca in frančiškani z Brezij so prejšnjo nedeljo v baziliki Marije Pomagaj na Brezjah pripravili slovesno 'Mašo za Domovino' ob desetletnici osamosvojitve. Maševal je slovenski metropolit in ljubljanski nadškof dr. France Rode, pridigal pa je mariborski pomožni škof dr. Anton Stres. Prvi kot drugi sta precej kritično ocenila obdobje po osamosvojitvi. Maše so se udeležili prvaki slovenske desnice: Andrej Bajuk, Janez Janša, Franc But, Lojze Peterle, pa tudi papeški nuncij Edmund Farhat, predstavnik evangeličanske cerkve v Sloveniji Filo Geza, sedanji generalni direktor policije Marko Pogorevc, rektor ljubljanske univerze Jože Mencinger in drugi. Po končanem verskem obredu je bila v cerkvi proslava, na kateri je nastopil tudi orkester Slovenske vojske.

V četrtek 21. junija 2001 je Slovenska Ambasada v Ottawi slavila deseto obletnico samostojnosti Republike Slovenije. Sprejema se je udeležilo veliko število tujih diplomatov in slovenskih gostov. Po nagovoru njegove ekscelence ambasadorja dr. Boža Cerarja je v veselje navzočih nastopila torontska vokalna skupina Plamen pod vodstvom Marije Ahačič Pollak. Program je povezovala Rozi Fotivec Stadulski.

PROSLAVA 10. OBLETNICE OSAMOSVOJITVE SLOVENIJE V S. D. SAVA

Leander Škof

Pod vodstvom predsednice Marije Prilesnik in s sodelovanjem petih slovenskih organizacij v južnem Ontariju, je 24. junija Slovensko Društvo SAVA rekordno napolnilo svoje prostore na svoj 'SLOVENSKI DAN'. Morali so dodati k svojemu obširnemu parkirišču še vsa javna in privatna parkirišča v bližini, vendar tudi to ni bilo dovolj. Izgleda, da je bila lokalna policija na dopustu, saj nobeno ilegalno parkirano vozilo ni bilo kaznovano. Tudi sv. Peter nam je pripravil za to proslavo izredno lep poletni dan.

Po petju kanadske in slovenske himne, nam je predsednica Marija Prilesnik v imenu SAVE izrekla dobrodošlico in na kratko orisala, v slovenščini in angleščini, znamenitosti in lepote Slovenije in njenih slikovitih pokrajin, ležečih na 'sončni strani Alp'.



Častni gostje in govorniki: Rev. D. Lisjak, breslauski župan, Veleposlanik dr. Božo Cerar, lokalni M.P., M. Jevnišek - Radio GKS, F. Markun - predsednik VSKO s predsednico SAVE - Marijo Prilesnik, pred pričetkom proslave.

S svojo prisotnostjo in s pozdravnimi govori so počastili ta dogodek tudi veleposlanik Republike Slovenije dr. Božo Cerar, breslauski župan, in lokalni federalni poslanec, ki se je celo potrudil v slovenščini pozdraviti vse navzoče in se zahvaliti za povabilo. Prisotni so bili tudi častni konzul Jože Slobodnik, predsednik VSKO Florjan Markun, Člani odbora KSK, sodelavci radija 'Glas kanadskih Slovencev' in 'Glasila',

predstavniki zgoraj omenjenih petih organizacij (Bled Planica #13, Lipa Park, Slovenski Park, Triglav in župnija sv. Gregorija), ter ostali častni gostje, ki so bili nagrajeni s spominskimi priznanji v zahvalo za njihovo delo. Poleg stotine Slovencev in Slovenk ter njihovih prijateljev iz 'južnega', kakor tudi ostalega Ontarija, je bilo tudi mnogo gostov iz Združenih Držav in Slovenije. V dvorani pa je bila za goste pripravljena zanimiva razstava slovenskih umetniških in ročnih izdelkov.

Po sveti maši, ki jo je obhajal Rev. Danilo Lisjak, in po obilnem ter zelo okusnem kosilu sta kulturno in zabavno proslavo uspešno vodili Zinka Mirt (v slovenščini) in Natalija Balkovec (v angleščini). Program je bil zelo pester in med drugimi vseboval recitacije (Marija Prilesnik, Branko Mesojedec), pevske zборе (Bled, Slovenski Park, Triglav, Hamilton), soliste (pevec Vili Verhovšek, Barbara Žunič na citrah, Tony Jalovec s harmoniko in spremljavo), plesne skupine (Soča iz Hamiltona, Lipa Park) in kratko komedijo 'Pri zdravniku' (Lipa Park). Isto časno so potekala prijateljska tekmovanja v šahu, balinanju in metanju podkev. Tudi za otroke je bil pripravljen poseben program. Za večerno zabavo pa je po odlični večerji poskrbel orkester 'Golden Keys'.



Podelitev priznanj voditeljem šestih slovenskih organizacij južnega Ontarija in izbranim sodelavcem, ki so pripomogli k uspešni proslavi 10. obletnice samosvojitve Republike Slovenije.

Hvala lepa, Slovensko društvo 'SAVA', za ta edinstven in nepozaben dan!

POZDRAV PREDSEDNIKA VSKO NA SLOVENSKEM DNEVU V KITCHENERJU

Florjan Markun

V imenu Vseslovenskega Kulturnega Odbora vas pozdravljam na tem slovestnem dnevu, posebno še, ker proslavljamo deseto obletnico naše demokratične Slovenije. Čeprav je smisel demokracije še v nezrelem stanju, smo lahko ponosni, kako daleč smo kot slovenski narod napredovali na svetovnem področju, saj smo samo pred nekaj dnevi gostili, kot nevtralna točka, mednarodne pogovore med Ameriko in Rusijo.

Kot slovenski narod smo vedno ponosni na našo dediščino. Naš jezik in naše tradicije so nam bile in so nam še vedno pri srcu. Zato se mi tukaj v Kanadi prizadevamo, da ohranimo ta slovenski ponos in naše navade. Veliko o teh slovenskih navadah in napredku samostojne Slovenije lahko berete v našem Glasilu Kanadskih Slovencev ali pa poslušate na radiu Glas Kanadskih Slovencev, ki oddaja vsako nedeljo.

Povejte vašim sorodnikom in prijateljem, da nobena stvar ne obstoja, če jo ne negujemo in podpiramo. Pridružite se nam in naročite se na Glasilo Kanadskih Slovencev. Samo z vašo pomočjo bo Glasilo Kanadskih Slovencev, kakor tudi Glas Kanadskih Slovencev še dolgo obstojalo in vam služilo.

K. S. KONGRES SPOROČA NASLEDNJA OBVESTILA:

Svetovni Slovenski Kongres organizira od 29. julija do 5. avgusta 2001 na Zg. Jezerskem tabor slovenskih otrok po svetu. Tabor je namenjen druženju mladih slovenskih rojakov iz zamejstva in sveta, starih od 12 do 16 let. Vodil ga bo svetovno znani alpinist Davo Karničar, ki je prvi na svetu smučal z Everesta. Prijave pošljite takoj na naslov: SSK, Cankarjeva 1/IV, Ljubljana, ali pa po e-mail: SSK.up@eunet.si - Stroške prihoda za taborjenje krije vsak udeleženec sam, udeležnina za stroške bivanja pa znaša 10.000 SIT.

Pod pokroviteljstvom SSK bo v Ljubljani 17. in 18. septembra 2001 mednarodno posvetovanje o Venetih v etnogenezi srednje-evropskega prebivalstva. Vsi, ki bi radi sodelovali s prispevki vabimo, da pošljejo povzetke prispevkov na e-mail: Drustvo.slo.konferenca@siol.net

Univerza v Mariboru in SSK prirejata od 20. do 22. septembra 2001 svetovno konferenco slovenskih znanstvenikov in raziskovalcev. To bo še ena priložnost za vzpostavitev trajnejšega sodelovanja na področju vključevanja uglednih rojakov po svetu v znanstvene in pedagoške procese v Sloveniji. Vabijo se vsi slovenski znanstveniki, raziskovalci, univerzitetni profesorji in akademiki v zamejstvu in po svetu, da se udeležijo konference. Predloge in prijave pošljite na naslov:

SSK, Cankarjeva 1/IV 1000 Ljubljana, tel/fax: 011 386 425-2440, ali pa e-mail: SSK.up@eunet.si

S POGLEDOM V PRIHODNOST

Dr. Franc Habjan

Po uspešnem 11. občnem zboru Kanadskega Slovenskega Kongresa 25. marca, se je oblikoval nov odbor v sledeči zasedbi:

Predsednik: Karl Vegelj,
Predsednik Izvršnega Odbora: Frank Rihar,
Namestnik Predsednika: Jožica Vegelj,
Tajnik: dr. France Habjan,
Blagajnik: Stane Kranjc,
Nadzorni Odbor: Jože Kastelic, Rev. Valentin Batič, Ciril Soršak,
Člani Sveta KSK: prof. Jerry Ponikvar (*programski svetovalec*), dr. Tone Kaččinik, Frank Osredkar, Ludvik Stajan (*gospodarski odbor*), Tjaša Škof, dr. Srečko Pregelj (*komunikacije*) ter dr. Janez Vintar (*izseljeniška zgodovina*),
Pridruženi člani sveta KSK: Ivo Bergant (Vancouver), Stane Vršnik (Winnipeg), Ludmila Šimek (Montreal).

Na svoji zadnji seji 5. junija je odbor sklenil, da se bo letos na vsaki seji ponovno podrobneje seznanjal s kongresno idejo, ki izhaja iz programa in statuta Svetovnega Slovenskega Kongresa, kakor tudi iz konstitucije KSK. Odbor se zaveda pomena kongresnega gibanja in njegove organizacije, zato se bo skušal tesneje povezati z Upravnim Odborom SSK, kako tudi s kongresnimi konferencami po svetu. Prizadeval si bo, da bi to slovensko civilno organizacijo še bolj približal Slovencem v domovini, v zamejstvu in po svetu. Odbor KSK meni, da je slovensko kongresno gibanje danes tako potrebno, kot pred desetimi leti in morda še bolj. KSK se bo prizadeval ponovno omisliti potrebo po povezovanju celotnega slovenskega kulturnega prostora, zato bo sodeloval z Osrednjo kongresno organizacijo pri dograjevanju in ustvarjanju novih kongresnih pobud. Odbor KSK si je tudi osvojil misel o zadolženosti posebnih

pododborov, ki bodo odgovorni pri izvedbi projektov.

Pododbor za arhiv (Jožica Vegelj, Tjaša Škof, dr. France Habjan) bo letos zbral in začel urejati arhiv KSK, ki sega nazaj v leto 1989, v čas začetnega razvoja kanadskega kongresnega gibanja. Arhiv vsebuje precej zgodovinskih dokumentov, ki pregledno prikazujejo dosežke in prizadevanja KSK pri uresničevanju kongresnega poslanstva. Arhiv tudi vsebuje vse, kar je odbor KSK publiciral in je spričo vsega tega pomemben, tako za slovensko skupnost v Kanadi, kakor tudi za Svetovni slovenski kongres. Brez dvoma bo kanadski kongresni arhiv v marsičem pomemben tudi za slovenske zgodovinarje, ki bodo mogli tudi v njem odkriti prispevke v korist slovenski skupnosti v Kanadi, kakor tudi mladi slovenski državi.

Dr. Janez Vintar skupaj z Jerry Ponikvarjem zaključuje pomembno delo o naseljevanju prvih slovenskih priseljencev po prvi svetovni vojni v rudarska naselja severnega Ontarija. Delo bo izšlo v knjižni obliki. Odbor je tudi na zadnji seji pozdravil skupni nastop vseh treh slovenskih predstavniških organizacij: Kanadskega Slovenskega Kongresa, Slovensko Kanadskega Sveta in Vseslovenskega Kulturnega Odbora na letošnjem Slovenskem Dnevu s sodelovanjem Slovenskega Letovišča, ki bo 8. julija v Boltonu. Poudariti je treba, da se je ideja skupnega nastopa rojevala prav pri kongresnikih. Odbor se je zahvalil kolegu Stanetu Kranjcu za njegov trud, ki je načrtno informiral slovenske organizacije in ustanove po vsej Kanadi glede CENSUS CANADA 2001. Odbor je tudi sprejel sklep, da bo Karl Vegelj posodobil že obstoječi projekt 'internet'.

V kongresnem odboru je navzoča obilica dobre volje!

VICTORIA SKLAD

Milena Soršak

Dragi rojaki in rojakinje!

Lansko leto je bila organizirana nabiralna akcija v pomoč mali Viktoriji Grzinčič. Takrat se je tudi osnovala ideja, da bi se ustanovila samostojna organizacija v pomoč potrebnim rojakom, ki živijo med nami. Zamisel je bila predložena na občnih zborih in društvenih sestankih in bila sklepčno podprta.

Belokranjski klub je z akcijo od vsega začetka tesno sodeloval, saj je prvoten namen te organizacije pomagati, kjerkoli je pomoč potrebna. Po večih pogovorih in posvetovanjih je bilo odločeno, da se ustanovi veja Belokranjskega kluba pod imenom

Victoria Foundation for needy Slovenians.

Kot doslej bo organizacija imela svoj bančni račun in tudi svoj odbor, a v povezavi z Belokranjskim skladom. Iskrena hvala predsedniku Belokranjskega kluba g. Jankotu Bubašu, blagajniku g. Marjanu Mozetiču za doslej opravljeno delo in ostalim odbornikom za soglasno odobritev sprejetja te organizacije pod svoje okrilje.

Če veste za primer, kjer je pomoč potrebna, se boste odslej naprej lahko obračali na Victoria Foundation for needy Slovenians. Seveda bomo lahko pomagali samo toliko, kolikor bo finančni dotok dopuščal. O vsakem primeru in potrebi vas bomo obveščali preko radia Glas Kanadskih Slovencev in Glasila. Prispevke lahko kot doslej oddaste v obeh bankah ali pa jih pošljete na naslov: Belokranjski klub, 1139 Talka Crt., Mississauga, ON L5C 1B1. Čeke naslovite na Belokranjski sklad Victoria Foundation. Prejeli boste potrdilo za income tax.

POHOD LJUBEZNI - 2001

Frank Pajk

Tradicionalni Pohod Ljubezni 2001 v podporo slovenskim oskrbovancem v Domu Lipa se je tudi letos vršil na cerkvenem letovišču pri Boltonu v nedeljo, 27. maja 2001. Kljub hladnemu in dežju obetavnemu vremenu je potekal nadvse uspešno. Številni hodci, bilo jih je blizu 100, se niso ustrašili slabega vremena, kajti "zamudniki" so morali hoditi že z dežniki. Številni botri ali sponzorji so po zaslugi naših "pešcev" darovali nad 52.000 dolarjev.

Med hodci je bila najstarejša ga. Francka Kramar, najmlajši pa dve in pol leta star Andrej Jager. Organizacijo letošnjega Walkathon-a je odlično pripravil g. Lojze Žižek, ki je obenem nabral največ sponzorjev in seveda največ denarnih prispevkov. V kuhinji je delo vodila ga. Tončka Stajan s številnimi pridnimi in delavnimi pomočnicami, med njimi je bila tudi upravnica Doma Lipa ga. Theresa MacDermitt. Sv. mašo je daroval g. Ovtar, verniki pa smo poleg teče hodenja in dela pohlevno prenašali tudi dež. Ansambel "Planinski oktet", ki je ta dan krstil svojo novo zgoščenko, nas je kljub številnim ploham in nalivom nad vse lepo zabaval in to brezplačno.

Vsem iskrena hvala za tako lep uspeh.



Kaktus cvete - New Mexico

SPRAVA, PROCES OSVOBAJANJA IN DEJANJE POGUMA

Dr. Anton Jamnik



Dr. Anton Jamnik

Med znamenji, ki so lahko zelo primerna za to, da moremo živeti odlično milost jubileja z večjo poglobljenostjo, našteva bula o napovedi svetega leta 2000 *Incarnationis misterium* (29. novembra 1998) tudi očiščenje spomina. To očiščenje je proces osvobajanja osebne in

skupnostne vesti od vseh oblik sovražnosti ali nasilja, ki jih je pustila za seboj dediščina preteklih napak; gre za prenovljeno zgodovinsko in teološko ovrednotenje dogodkov, ki naj - če je pravično - vodi do ustreznega priznanja napak ter prispeva k resnični poti sprave. Takšen proces lahko pomembno vpliva na sedanost "in pomeni dejanja poguma in ponižnosti", je zapisano v uvodnem delu dokumenta "Spomin in sprava: Cerkev in napake preteklosti", ki ga je pripravila posebna mednarodna teološka komisija na predlog njenega predsednika kardinala Ratzingerja.

V že omenjeni napovedi svetega leta papež Janez Pavel II. dodaja: "Kot Petrov naslednik prosim, da bi Cerkev, močna v svetosti, ki jo prejema od Gospoda, v tem letu usmiljenja pokleknila pred Bogom in prosila odpuščanja za pretekle in sedanje grehe svojih otrok". Namen dokumenta ni raziskovati posebne primere iz zgodovine, marveč pojasniti predpostavke, ki utemeljujejo obžalovanje preteklih napak. "Le pred njegovim (Božjim) obličjem je mogoče priznavati krivde tako preteklosti kakor sedanosti, če naj prejmemo spravo od Njega in z Njim v Jezusu Kristusu, edinem Odrešeniku sveta, ter postanemo sposobni odpuščanja tem, ki so

nas žalil. Dokument torej poleg tega, da poudari pomen odgovornosti za storjene napake in s tem priznanje krivde, izpostavi pripravljenost ponuditi odpuščanje za vse krivice, ki so jih pretrpeli kristjani. Jubilejno sveto leto je tako priložnost za očiščenje spomina in s tem za spravo, ki pomeni nov začetek. Našnamen tukaj ni, da bi podrobneje analizirali dokument. Teološke komisije, saj je njegova vsebina tako bogata in zgoščena, da jo je težko povzemati v skrajšani obliki. Prav pa je, da je za vse nas spodbuda in odlično vsebinsko izhodišče, da razmislimo o spravi v našem prostoru in času, in to na zelo različnih nivojih.

Kar spreleti nas ob misli, česa vsega je človek sposoben. Blaise Pascal, ki je kot malokdo poznal človeško dušo, je o človeku zapisal: "Kakšna pošast, kakšna zmeda, kakšen nosilec protislovij, kakšno čudo! Sodnik nad vsem, nemočen črv zemlje; čuvar resnice, kotišče negotovosti in zmote, slava in izmeček vesolja!" Kdor gleda na tega človeka skozi očala dogodkov tega stoletja, zlasti dogodkov zadnjih petdeset let, je njegov pesimizem upravičen.

Toda sveto leto nam iz tega obupa in pesimizma odpira nova vrata: to so vrata vere v odrešenje, v moč sprave in odpuščanja. Ta vrata nam je odprl Bog, ki nas je prvi ljubil, ki nam je v Kristusu prvi ponudil roko sprave. Oznanil nam je evangelij miru in spravil svet z Bogom. Prišel nam je pokazat pot iz začaranega kroga - ali bolje: hudičevega kroga vračanja enakega z enakim. Jezus ni odpravil postave (pravičnosti), ampak jo dopolni z zapovedjo ljubezni, usmiljenja in odpuščanja, ki gradi novo civilizacijo. Odtlej je mogoče presekat dvigajočo se spiralo maščevanja.

Kdor trdi, da sprava ni možna, je obupal nad človekom. Poudarek jubilejnega leta je ravno v tem, da je sprava možna zato, ker je najprej

Božje, potem šele človekovo delo. Opuščanje ima odrešitvene korenine: obstaja namreč samo eno resnično in pristno opuščenje, to je Božje opuščenje. Za kristjane je torej odločilnega pomena, da vanjo pritegnemo Boga in da upremo pogled v Kristusovo smrt in vstajenje.

To pa nikakor ne pomeni, da tisti, ki so drugačnega prepričanja ne morejo stopiti v ta proces sprave. Dostojanstvo vsakega človeka, njegova vest, ki je odprta za resnico in prizadevanje, da bi v življenju ravnal tako kot je dobro in prav, so tista najbolj splošna antropološka (filozofska) izhodišča, ki so skupna prav vsem, ki imajo resnično voljo in pripravljenost za spravo. Krščanstvo ta izhodišča postavlja na temelje razodetja in jim po daru vere daje še nove razsežnosti.

Sprava torej ne pomeni novo spreobrnjenje in s tem novo kvaliteto bivanja tako na osebni kot tudi na družbeni ravni. "Slovenski narod se ne bo dvignil in moralno ne ozdravel, dokler se ne bo soočil z vsem zlom, ki se je nakopičilo med nami, dokler ne bo skušal obrisati vseh solza s trpečih obrazov in poravnati vseh krivic, ki smo jih prizadeli drug drugemu. Narodna sprava je ena najbolj nujnih nalog, pred katerimi stojimo ... je cena za slovensko prihodnost. Brez sprave smo narod brez prihodnosti", je zapisal nadškof Rode.

Pri tem razmišljanju ne bomo analizirali konkretnih dogodkov, ampak bomo pod teološkom in filozofskim vidikom poskušali podati nekatera načelna izhodišča in vsebinske poudarke, ki morejo biti osnova za spravo. Pri tem se bomo osredotočili na osebno raven, na tisti notranji kozmos človeške duše in srca, na tisto "človekovo najbolj skrito jedro in svetišče, kjer je človek sam z Bogom", kot pravi koncil (CS16), iz obličja v obličje s svojim Stvarnikom, kot tudi na družbeno raven, saj to osebno dogajanje pomeni tudi novo kvaliteto medsebojnih odnosov v prizadevanjih za plemenitejšo življenje.

1. Kaj sprava ni?

Beseda sprava se uporablja v zelo različnih pomenih, kontekstih, na različnih področjih, zato pogosto prihaja do napačnih razumevanj in napačnih interpretacij. To se posebej dogaja, ko gre za spravo na družbenem področju, oziroma za poravnavo krivic, ki jih je trpela določena skupina ljudi. Gre za poenostavljena pojmovanja, ki se morda v kakšni točki le približajo pravemu pojmovanju sprave, toda istočasno popačijo njen pravi pomen. Kaj torej sprava ni?

a) Sprava ni nek na hitro in poceni dosežen mir.

Prva in najpogostejša oblika napačnega razumevanja sprave je ta, da poskuša kdo nasilje, ki se je zgodilo, izriniti iz spomina, oziroma govori o spravi čisto mimo dejstev, ki so se zgodila. To, da se noče soočiti z dejstvi, oziroma jih pogosto preprosto ignorira, opravičuje z izgovorom, da je treba preteklost pozabiti, da je treba začeti na novo, brez travmatičnih spominov. Seveda se za tako obliko "sprave" navdušujejo tisti, ki so nasilje ali krivice povzročili ali so z njimi na kakršenkoli način povezani. Želijo, da žrtve nasilje pozabijo kar se je bilo in da odpustijo, kar se je zgodilo. Tako pojmovana sprava, kot nek hitro dosežen mir, ki se ne more soočiti z dejstvi in resnico, je seveda daleč od resničnega očiščenja spomina. Tako se poskuša narediti trpljenje žrtev za nepomembno ali ga celo ignorirati; s tem se ponižuje tistega, ki je krivico trpel; tistemu, ki je slabo dejanje povzročil, pa onemogoča, da bi mogel v soočenju z resnico začeti novo življenje. Zahtevati od tistih, ki so trpeli, naj pozabijo ali preprosto spregledajo svoje trpljenje, pomeni, da se s tem nasilje nad žrtvami na nek način nadaljuje. Saj jim tisti, ki to o njih zahtevajo, posredno dopovedujejo, da njihovo trpljenje ni pomembno in so potemtakem tudi oni (žrtve) v tem procesu sprave nepomembni. Razvrednotiti in ignorirati spomin pomeni tudi razvrednotiti in ignorirati človeško identiteto. Razvrednotiti in

ignorirati človeško identiteto pa pomeni poniževati in jemati neresno človekovo dostojanstvo. Zaradi tega je sprava kot nek poceni dosežen mir pravo nasprotje resnične sprave. S pozabljanjem trpljenja je pozabljena žrtev, s tem pa ostajajo zakriti in nerešeni tudi vzroki trpljenja.

Sprava kot nek poceni dosežen mir se torej poskuša izogniti temu, da bi analizirali vzroke trpljenja. Če ti vzroki niso kolikor toliko opredeljeni, se trpljenje v določeni obliki nadaljuje; začarani krog nasilja se nadaljuje in vedno več ljudi je zaradi tega prizadetih. Sprava torej ne more biti nekaj, kar se na hitro in samo deklarativno zgodi, ampak zahteva svoj čas in vsebinsko osnovo.

Takšna oblika sprave, ki skuša mimo dejstev in soočenja z resnico in se sklicuje na to, da je treba preseči preteklost in preprosto pozabiti na tisto, kar se je zgodilo, je torej daleč od resnične sprave in pravega miru. Zatiskanje oči pred preteklostjo, ignoranca in tlačenje spomina ne pomenijo konec nasilja, ampak samo podaljševanje njegovega destruktivnega delovanja. Sprava pomeni predvsem vrniti dostojanstvo človeku, tako tistemu, ki je bil žrtev krivic, kot krivcu, ki ima dovolj poguma in moči, da prizna svoje slabo dejanje. To je zahteven in postopen proces, ki zahteva osebno pripravljenost in odločnost, da življenju vrne temeljno kvaliteto bivanja.

b) Sprava ne more biti nek pogajalni proces

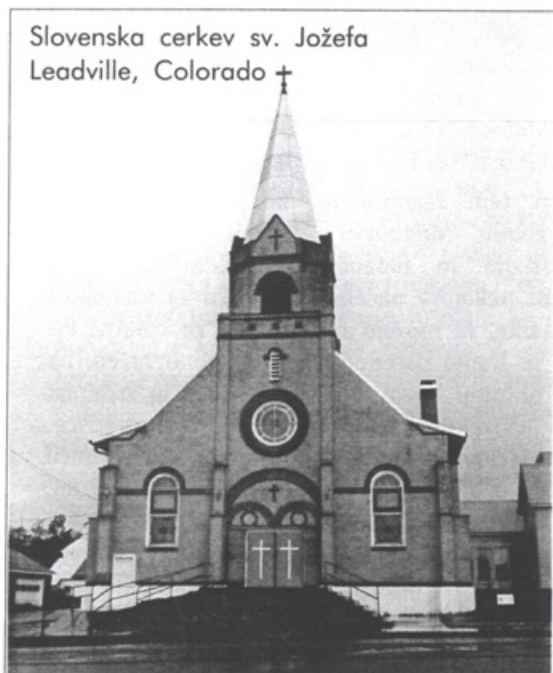
Resnična sprava se včasih poskuša nadomestiti, oziroma se jo včasih pojmuje kot neke vrste pogajalski proces, katerega namen je odpraviti konfliktno situacijo ali to vsaj nekoliko ublažiti. V tem primeru je sprava zreducirana na določen proces, v katerem skušajo večši pogajalci posredovati med dvema strankama, ki sta v konfliktu, s tem da ocenijonjihove interese in poskušajo s pogajanjem priti do najuodnejših rešitev. V takšnem pojmovanju je sprava zreducirana na proces trgovanja in pogajanj, v

katerem želi vsaka stran zavarovati svoj interes.

Takšno pojmovanje sprave kot pogajalskega procesa, ki sloni predvsem na interesu, ima kaj malo opraviti s krščanskem pojmovanju sprave. Vse skupaj je zreducirano na nekakšno mešetarjenje, ki pogosto ostaja daleč od resnice in resničnih vrednot. Težava je v tem, da je sprava tu pojmovana samo kot nekaj človeškega in pušča ob strani vidik, ki je bistven za krščansko pojmovanje sprave: pobudnik sprave je najprej Bog, človek mu s svojimi prizadevanji in dejanji skuša samo slediti. Drugi problem pri takšnem pojmovanju sprave pa je v tem, da je leta zreducirana na raven tehničnega-pragmatičnega razuma; sprava postane samo določena oblika pogajanj, ki pa ne morejo rešiti osnovnega konflikta, zaradi katerega je potrebna sprava.

Omenili smo samo dva vidika, kaj sprava ni. Morda nadaljnje razmišljanje zaradi tega nekoliko bolj jasno, ko bomo spregovorili o nekaterih vidik, ki so pomembni pri spravi.

(Nadaljevanje v naslednji izdaji Glasila)



LUDVIK STAJAN - PODJETNIK IN ORGANIZATOR

Cvetka Kocjančič



Ludvik Stajan

veliko pomenilo, če so jih naši ljudje sprejeli brez predsodkov, jim zaupali in pomagali, da jim je bil začetek v tujini lažji. Moj brat je bil deležen Stajanove pomoči in še sedaj, štirideset let pozneje, se tega s hvaležnostjo spominja.

Moj obisk pri Stajanovih niso sprožili zgolj družinski spomini. Odkar živim v Torontu, občudujem njuno delo za slovensko skupnost. Ludvik predstavlja takorekoč steber slovenske skupnosti, saj aktivno deluje pri raznih organizacijah že od svojega prihoda v Kanado, poznan pa je tudi kot uspešen poslovnež.

Ludvik Stajan se je rodil v kmečki družini v Kapli na Kozjaku. Pri hiši je bilo petnajst otrok - osem sester in sedem bratov. Tri sestre so v otroštvu umrle, ostalih dvanajst pa se je še zbralo na zlati poroki njihovih staršev. Sedaj jih živi še devet. Odraščanje v tako številni družini, ob ljubečih vernih starših, je oblikovalo Ludvikov značaj: njegovo poštenost, vernost, prijaznost, gostoljubnost, delavnost, iznajdljivost in njegov

občutek za skupnost.

Na njegova šolska leta je močno vplivala druga svetovna vojna: pet let je hodil v slovensko šolo, v času nemške okupacije med drugo svetovno vojno pa je hodil še tri leta v nemško šolo. V času povojne mobilizacije je bil za tri leta vpoklican v jugoslovansko vojsko. Tam je imel priložnost, da se je pri delu v pisarni naučil knjigovodstva, po vojaščini pa je opravil še nekaj izpitov in prišel do knjigovodskega poklica. Prvo službeno mesto je dobil v Šempetru pri Novem mestu. Tam je delal eno leto, medtem spoznal Slavko Tratnik, ki je imela sestro v Kanadi, in skupaj sta začela načrtovati pobeg v tujino. Pridružil se jima je še njun prijatelj in tako so sredi poletja 1949 odšli v Avstrijo.

"Sam sem dobro poznal pot, ker sem bil doma čisto blizu meje. Imel sem tudi obmejno prepustnico," se Ludvik spominja tiste dolge tvegane poti. "Ko smo z vlakom prišli v Maribor, smo videli nenavadno število miličnikov in zdelo se nam je, da vsi nas opazujejo. Po naključju sem naletel na znanca iz domače vasi, ki me je vprašal, če bom komu za botra. Novica, da je v sosednji vasi birma, nam je služila kot izgovor, ko so nas miličniki na vlaku spraševali, kam gremo. Z lahkoto smo jih prepričali, da bom jaz boter, prijatelj pa bo s svojo harmoniko igral na birmanskem slavju. Pri stricu smo večerjali, ponoči pa smo previdno prekoračili mejo, seveda z velikim strahom, kajti tiste čase so ilegalne begunce kar brez opozorila streljali. Drugo jutro smo se na avstrijski strani oglasili pri kmetu, pri katerem sem včasih delal. Pri njem smo se malo okrepčali, potem nam je ponudil, da lahko ostanemo pri njem in gremo takoj na delo kosit travo. Bolj pameten je bil nasvet tamkajšnjega kaplana, ki sem ga tudi že iz otroških let poznal. On nam je posodil sto šilingov in nam svetoval, naj gremo naprej do angleškega taborišča, ker so Avstrijci begunce vračali. Tako smo šli v

Strassburg in se tam javili policiji."

Ker je znal nemško, so Ludvika že v zaporu uporabili za tolmača, ko so avstrijski kmetje med begunci izbirali delavce. Tako mu je uspelo, da je dobil za vse tri delo na kmetiji, kjer so delali šest mesecev, potem so šli v begunsko taborišče v Spittal. Od tam je Slavka kmalu odšla k sestri v Kanado, Ludvik je odšel pa z naslednjim transportom šest mesecev pozneje. Lani je praznoval 50-letnico prihoda v Kanado.

Kot večina priseljencev je tudi Ludvik moral najprej na obvezno delo, da je odslužil stroške za pot v Kanado. Tako je prve tri mesece delal v gozdu v Kapuskasingu, potem si je našel delo v Torontu na farmi, kjer so gojili gobe. Tam je delalo tudi nekaj drugih Slovencev. Kmalu si je našel redno zaposlitev v pekarni Christie in tam delal pet let, obenem pa je delal še po urah v trgovini Dominion. Medtem sta se s Slavko 1952. leta poročila in si začela ustvarjati družino.

Sprejem kanadskega državljanstva mu je odprl pot do boljše plačanega dela v tovarni Small Arms. Tam je delal naslednjih pet let, po urah pa je vodil knjigovodstvo za slovenske poslovneže. Po nekaj letih ga je Tine Tekavčič zvabil, da je sprejel knjigovodsko službo pri slovenskem podjetju Rocketsheet Metal. Leta 1968 sta s Frankom Paradisom začela svoje podjetje ABC Fire Door in složno skupaj delala enajst let. Frank je skrbel za proizvodnjo, Ludvik pa bolj za administracijo. Ludvikova sinova Bill in Mike sta že kot študenta med počitnicami in ob sobotah delala v domačem podjetju. Frank Paradis ju je naučil vse faze proizvodnje in ko se je Frank leta 1971 nenadoma hotel svoj delež podjetja prodati, so Stajanovi Ludvikovega partnerja izplačali in postali samostojni lastniki podjetja ABC Fire Door. Danes je podjetje ABC Fire Door eno izmed večjih tovrstnih podjetij v Torontu. Za razliko od večjih tovarn za proizvodnjo vrat, ABC Fire Door proizvaja protipožarna vrata izdelana po naročilu. Zaposluje okoli petindvajset delavcev in letno

naredi za približno šest milijonov prometa. Podjetje upravlja že mlada generacija Stajanovih - Ludvikova sinova Michael in Willy ter zet Kevin. Ludvik pravi, da se je "upokojil", kar pri njem, kot pri večini Slovencev, pomeni bolj normalen delovni čas in več dopusta kot včasih.

"Poštenje je predpogoj za poslovni uspeh," Ludvik brez obotavljanja pove. "Delavca moraš pošteno plačati, potem lahko pričakuješ, da bo dobro delal." Včasih je pri njegovem podjetju delalo več Slovencev, sedaj jih je le še nekaj.

Slavka je svoje življenje v Kanadi posvetila vzgoji otrok. Pet so jih imeli in kar precej dela je bilo z njimi, da so odrasli. Potem je smrt posegla v njihovo družinsko srečo in jim pobrala sina Roberta, ko je bil komaj enaindvajset let star. Njegova bolezen in smrt je bil velik udarec za družino in za širšo slovensko skupnost. Njegovo ime bo ostalo zapisano v zgodovini kanadskega slovenskega športa, saj športno društvo Slovenija iz Toronta vsako leto podeli najboljši ekipi Spominski pokal Roberta Stajana.

Sinova Willy in Mike stopata po očetovih stopinjah v poslovnem življenju. Oba sta poročena s Slovenko in oba sta navdušena športnika. Karol je učiteljica, Andreja pa grafična oblikovalka.

Deset vnukov in štiri vnukinje so prava sreča za Ludvika in Slavko Stajan. Kadar se družina zbere, jih je kar za polno hišo. Slavka ima v Kanadi brata Johna, ki je uspešen gradbenik in je včasih zaposloval veliko število Slovencev, ter sestro Maro, ki je poročena s Frankom Osredkarjem. Njen brat Tone je umrl v prometni nesreči. Ludvik je po smrti brata Andreja v Kanadi ostal sam s sestro Rozko, v domovini pa ima še štiri sestre in tri brate. Zato z ženo tudi pogosto obiskujeta Slovenijo.

Ludvik in Slavka Stajan sta prišla v Toronto, ko se je slovenska skupnost šele začela oblikovati. Poročil ju je dr. Jakob Kolarič v italijanski cerkvi Our Lady of Mount Carmel, kjer so se tiste čase zbirali Slovenci pri bogoslužju.

so se tiste čase zbirali Slovenci pri bogoslužju. Prvih petdeset dolarjev, ki jih je Ludvik zaslužil v Kanadi, je daroval za gradnjo slovenske cerkve Marije Pomagaj na Manning Avenue. Ko so se 1958. leta preselili na Delta St. v Novi Toronto, kjer še sedaj živijo, je prišlo do zamisli, da bi Slovenci na zahodnem delu Toronta zgradili še eno cerkev. Na prošnjo dr. Kolariča je Ludvik Stajan sklical prvi sestanek in od tedaj neumorno delal za dobrobit župnije Brezmadežne pri raznih cerkvenih odborih, saj se zaveda, da ima slovenska Cerkev najmočnejšo vzgojno, združevalno in povezovalno moč. Sam, brez podpore slovenske župnije, ne bi mogel privzgojiti svojim otrokom tako močne narodne zavesti.

Ludvik je bil med ustanovnimi člani župnijske hranilnice in posojilnice Slovenija in je po odstopitvi prvega predsednika Johna Paznaja postal njen predsednik v letih 1958-1960. Na naslednjem občnem zboru je bil spet izvoljen za podpredsednika in po smrti Toneta Ponikvarja je ponovno postal predsednik in opravljal to delo do leta 1964. Zanimivo je, da je sedaj njegov sin Willy predsednik župnijske kreditne zadrage.

Naslednjih 12 let se je Ludvik močno posvetil slovenskim skavtom pri župniji Brezmadežne. V skavtski organizaciji so bili aktivni tudi njegovi

otroci. Neprecenljiva je njegova pomoč starostnemu domu Lipa, kjer se je izkazal kot odličen organizator, še zlasti pri raznih finančnih kampanjah in pri tradicionalnih banketih. Prav tako ima veliko zaslug za uspešno delovanje Slovenskega letoviša. Organiziral je tri bankete takoimenovanega "stodolarskega kluba" in vsi trije so odlično uspeli. Organiziral je tudi uspešno nabiralno akcijo za pomoč mariborski bolnišnici.

Težko je naštetati vse njegovo delo, saj o tem sam zelo nerad govori. Toda tisti, ki spremljamo utrip slovenske skupnosti v Torontu, dobro vemo, kako težko in nehvaležno je delo pri raznih akcijah, še zlasti pri finančnih kampanjah. Da tudi sam kot podjetnik finančno podpira cerkvene in druge aktivnosti, ni treba posebej omeniti, saj je razvidno iz raznih publikacij. Čeprav je njegovo delo predvsem osredotočeno na cerkvene organizacije, je njegovo zanimanje usmerjeno tudi na širšo slovensko skupnost. V času slovenskega osamosvajanja leta 1991 je z vso vnemo sodeloval pri protestnih demonstracijah in pri finančni kampanji za pomoč Sloveniji, ves čas pa ga srečujemo tudi na sestankih raznih meddruštvenih odborov, Kanadskega slovenskega kongresa, Gospodarske zbornice.

ANTHONY KLEMENCIC

Barrister & Solicitor

770 Browns Line
Toronto, Ontario
M8W 3W2

Telephone: 416-255-7500
Fax: 416-255-6667

KANADSKO SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO

Albert Časar

To je naše prvo poročilo v Glasilu o delu in življenju slovenske skupnosti v Winnipegu. Čeprav smo številčno mali, smo zelo aktivni. Imamo svojo slovensko katoliško cerkev "Naša Gospa Lurška" in smo tudi imeli do leta 1997 svojega slovenskega župnika. Po njegovem odhodu nam je naša škofija dala mladega župnika, ki je slovaškega porekla. Naš novi župnik, gospod Paul Hencko se zelo trudi, da se čimprej nauči slovenščine, saj več kot polovico svete maše že opravi v slovenskem jeziku. Neprestano tudi skrbi in podpira obstoj naše skupnosti, za kar smo mu zelo hvaležni. Nadaljujemo še stalno s starimi navadami kot pustna veselica z maškarado, vinsko trgatav, prekmurske koline itd. Poleti imamo pogosto piknike na pristavi, približno 30 km od Winnipega. Od vseh naših prireditev je najbolj obiskan naš slovenski paviljon winnipeške "Folklorame". To je mednarodni etnični festival s tridesetletno tradicijo, pri kateri sodeluje več kot 40 narodnih skupin in vsaka ima svoj paviljon. Folklorama sa je začela ob stoletnici Winnipega

in traja dva tedna - polovica paviljonov v prvem tednu avgusta, druga polovica pa drugi teden. Preko 3000 ljudi obiše letno naš slovenski paviljon.

Letos praznujemo 50. obletnico formacije naše skupnosti. Čeprav so Slovenci živeli v Winnipegu že več kot 75 let, slovenska skupnost se je formalno organizirala šele leta 1951. Za proslavo te obletnice pripravljamo slavnostni vikend 29. in 30. septembra 2001. Proslava se bo začela v soboto 29. septembra v "Convention Centru" in se bo končala v nedeljo 30. septembra po sveti maši v naši dvorani. Vsi ste prisrčno vabljeni! Upamo, da se bodo vsi častni gosti odzvali našemu povabilu. Želimo tudi, da nas bo obiskala večina nekdanjih slovenskih prebivalcev Winnipega in preživela ta vikend med nami. Več informacij lahko dobite preko:

address: Canadian Slovenian Cultural Society Box 2054, Winnipeg MB, R3C 3R3
website: www.canadianslovenian.mb.ca
e-mail: info@canadianslovenian.mb.ca

VSESLOVENSKI KULTURNI ODBOR



Odbor je izvoljen izmed delegatov društev ki sestavljajo "Vseslovenski Kulturni Odbor".

Na sliki vidite odbornike ki so bili izvoljeni na občnem zboru 26. aprila 2001 v prostorih Častnega konzula g. Jožeta Slobodnika v Mississaugi, Ontario

SLIKARKA SLOVENSKE ISTRE MED NAMI

Poročilo o tem domačem kulturnem dogodku je pripravil g. Ivan Dolenc za "Glas Kanadskih Slovencev"

Po zaslugi slovenskega veleposlaništva iz Ottawe in častnega konzula za južni Ontario g. Jožeta Slobodnika smo bili v petek, 20. aprila, deležni zanimivega kulturnega večera v prostorih slovenskega konzulata v Mississaugi. S svojo posebno slikarsko razstavo nas je obiskala likovna umetnica in arhitektka Janja Sever iz Slovenije. V svojih živopripovednih slikah nam je predstavila polno dvorano lirično otožnih motivov iz slovenske Istre: kamnite hiše, kamnite zidove, kamnite ograje med polji in rastjem, borjače in s kamnom grajena naselja. Umetnica uporablja namesto običajnega slikarskega platna napeto svilo, rdeča nit njenih spokojnih in igrivih podob pa je kraški kamen. Sama pravi v svojem razstavnem katalogu, da se je od nekdanj rada igrala s kamenčki, v svojih umetniških slikah pa želi ujeti kamnito strukturo v vseh štirih elementih: voda ji predstavlja življenje, morje pa okno v svet in vsakdanji kruh za našega malega človeka. Podobno se na modernističen način poigrava z barvami morja, ognja in neba. Njeni izvorni likovni govorniki pripisujejo kritiki bogato osebno mitologijo in simboliko, ki tudi nam ni ušla.

Janja Sever je v zadnjih sedmih letih samostojno razstavljala v Ljubljani, na Krasu, v Krškem, pa tudi v Rimu in Palmanovi. Po Torontu je s svojo turnejsko razstavo obiskala še naše rojake pri društvu Lipa Park v St. Catharines. Spremlja jo g. Srečko Gombac iz Izole, ki je v naše veliko zadovoljstvo zbranim recitiral pesmi dveh istrskih avtorjev, Aleša Kocjančiča in Danice Tuljak. Spored so popestrili pevci novoustanovljenega pevskega zbora iz društva Bled z nekaj domačimi skladbami, peli so pa pod vodstvom g. Eda Kodarina. Med številnimi slovenskimi obiskovalci so bili tudi lokalni kanadski politiki in člani kanadskega

diplomatskega zbora. Uvodni pozdrav je lepo opravil častni konzul g. Jože Slobodnik, umetnico iz Slovenije - oziroma njeno delo - pa je pohvalno predstavil v angleščini veleposlanik dr. Božo Cerar in uradno odprl razstavo.

V zaključku našega poročila o tem dobrodošlem kulturnem dogodku, ki nas je nemalo presenetil, velja še naknadno omeniti, da kot koreniti Slovenci nismo odšli domov žejni: ker so bile razstavljene slike motivno iz slovenske Istre, umetnica pa je po rodu Primorka, je bila obiskovalcem na voljo pristna primorska kapljica. Dvignjene čaše so zaželele slovenski umetnici še dosti novih umetniških uspehov doma in po svetu! Ljubitelji lepega in občuteno doživetega srečanja smo ji hvaležni, da nas je obiskala.

Epilog: Uspeh njene razstave je bil dokazan s tem, da je bila približno ena tretjina njenih slik prodanih že isti večer. Po nasvetu Janje Sever, je bila njena svilena slika "Pokrajina" pod steklom hermetično vložena v novi okvir. Nad kaminom sedaj krasi našo sprejemno sobo in nas spominja na naše večkratne in nepozabne obiske Istre. Ima tudi svoj angleški podnaslov: "Symphony of stones in the Istrian countryside". LVŠ.

Članom in članicam društva Planica
čestitamo ob priliki praznovanja 25.
obletnice obstoja.

Želimo vsem še mnogo
uspehov in napredkov.

Družina Brence



KAKO JE NASTAL "DOM PLANICA"

Napisal pokojni Viktor Vrečar

Vsi smo bili nekje doma: eden z grunta, drugi z bajte. V nas vseh pa ima beseda DOM svojevrsten pomen in radosten prizvok.

Ko dežuje imaš streho nad glavo. Ni važno, ali je krita z opeko ali s škodlami, tudi pod slamnato streho je lepo in toplo. Pri oknu stojiš in gledaš v padajoči dež, ki se odbija od stene doma, voda pa se steka v kap. Misliš na ljudi, ki so brez strehe in nimajo doma. Potepajo se po svetu in danes nočujejo tod in jutri pa Bog ve kje. Brezdomci so, begunci, berači in cigani. Dež jih pere, veter prepriha in sneg jih obsipuje. Vsak dan enako, dokler se jim življenje ne ustavi. Tako se bo nekoč nam vsem.

Prijetna in vesela je torej beseda DOM. Naši stari ljudje so radi rabili slovenski rek, ki pravi: 'Ljubo doma, kdor ga ima, kdor ga pa nima, za njim kima'. Veliko resnice hrani v sebi ta stari slovenski pregovor. Misel na dom ostane živa v človekovem srcu do smrti, čeprav je bil ta dom še tako skromen in majhen. Spomin nanj je tolažba in prijetna topla misel.

Mislim, da je pisalo leto 1975, ko se je

majhna skupina naših lovcev podala na lov na jelene. V razsežnih gozdovih severnega Ontarija so prišli na misel, da bi bilo pametno ustanoviti svoje lastno lovsko društvo. Samo deset jih je bilo, ki so se za to misel zavzeli in so to misel tudi izvedli. Ko so na kupljenem zemljišču iskali primeren kraj, kamor naj bi se postavila prva lovska kočja, je Lojze Intihar dejal: 'Tu bomo postavili!' S tem je bilo vprašanje med lovci soglasno rešeno. Zahrbtina bolezen pa je Lojzeta pobrala, preden je bila kočja postavljena. Ideja in načrti so ostali živi med ostalimi lovci. Kočja je bila postavljena, katero so v Lojzetov spomin imenovali 'Kočja Alojzij'.

Tako se je pričelo. Prijatelj je povabil prijatelja in znanec znanca: 'Pridi, kraj je lep in poln svežega gozdnega zraka, ki smo ga zlasti mi meščani potrebni. Večeri v prosti naravi so tako očarljivi. Nehote se človek preseli nazaj v rodni kraj, kjer je prvič zagledal luč sveta. V večerni tišini, ob tabornem ognju, daleč od mestnega hrupa, so pogovori bolj prijateljsko iskreni in odkriti.

Ljudje so prihajali - eni iz radovednosti, drugi da srečajo znanca. Nekateri pa, ko so se vozili mimo na potu na svoje letne počitnice ali na ribolov, so se za kratek čas ustavili in si ogledali del naše nove slovenske zemlje v Kanadi.

Lepo vzbočen hrib, katerega so možje očistili grmičevja in visoke divje trave, je sedaj priljubljeno mesto zlasti mladim taboriščnikom. Na vrhu hriba kraljujejo kot mladi orli, ki se pripravljajo na polet v zračne višave. Okoli koč pa je kot nalašč primerno za taborjenje in parkiranje avtomobilov. Z vsako pomladjo pa narava poskrbi, da vse naokoli postane zeleno in je podobno pašnikom v domovini.

Ob takih prilikah se je ugotovilo, da je bila kočja premajhna. Obiskovalcev je bilo toliko, da jih ni bilo mogoče prenočiti. Tako se je porodila misel na gradnjo DOMA PLANICA.

Andrej in Zvone sta začela razrivati in ravnati zemljo, kjer naj bi se vlili temelji bodočega Doma, ki naj bo prostornejši od prvotne lovske kočje. Janez si je situacijo ogledal in odločil: 'Napravili jo bomo kot stopnice. Dva nadstropja in podstrešje.' Ostali se kot risi zagrižejo v delo. Še otroci ne mirujejo. Hočejo doprinesiti svoj delež s tem, da garačem prinašajo hladno pijačo in tako osvežujejo svoja suha grla. Tudi žene in dekleta imajo polne roke dela, saj vedo, da je po takšnem fizičnem delu treba tudi jesti in nadomestiti izgubljene energije. Delo ne preneha, dokler ni zadnji slamen na svojem mestu in na njem, po stari slovenski tradiciji, pribit mlaj.

Novi DOM naj bo prostoren in visok. Visok po človeški zmogljivosti, kajti kosal se bo z drevjem, ki ga obdaja. Vili mu je dal zunanji in notranji izraz. Polde je poskrbel s poševnimi in navpičnimi cevmi, da se voda doteka in izteka. Tudi naš električar je prepregel stavbo z žicami tako, da imamo ne samo razsvetljava, temveč tudi toploto in v kuhinji peči za pripravljanje dobrot, ki jih naše vrle kuharice pripravljajo po potrebi. Stane pa je poskrbel, da so hodniki in stopnišča v stavbi dostojno in okusno opremljeni.

Vse pa je bilo seveda treba delati po predpisih, ki jih okrajne oblasti zahtevajo. Za to je skrbel naš France, ki se razume na zakone in nam je v uradih vse uredil. Pa ne samo to. France je poskrbel tudi za naš duhovni blagor. Že prvo leto je poskrbel, da je prišel č.g. Jože Časel C.M. maševati in nam na ta način posredoval tudi duševno hrano. Za oltar smo rabili na hitro zbito mizo, za stole pa so služili panji, ki so bili namenjeni za ogrevanje kočje.

Pri pisanju teh vrstic pa ne smem pozabiti našega Linota. Od vsega začetka je bil podpredsednik, potem pa štiri leta predsednik in je skrbno gledal na vsak dolar, ki se je zapravil. Zaradi tega so mu nekateri naredili razne priimke. Meni pa se zdi, da take ljudi potrebujemo in ga naj zato to ne moti.

Po starosti in po življenjskih izkušnjah smo si morda precej oddaljeni, skupaj pa smo ponosni na vse, kar smo v teh letih dosegli. Vse to bo nekoč dediščina naše mladine. Ali bodo zmogli upravljati z njo?

Pred odhodom nazaj v okuženi zrak velemesta vedno hočem zajeti polne žepe svežega gozdnega zraka in ga potem doma luščiti in uživati kot bučno seme.

Kakšnega večjega neurja še nismo doživeli in si ga tudi ne želimo. Neurje le uničuje in lomi, nič pa ne ustvarja. Malo grmenja pa je potrebno, kajti brez grmenja tudi dežja ni. DOM PLANICA živi in hoče živeti. Ko pride požar, stene in streha pogorijo, temelji pa ostanejo. Mi smo te temelje postavili in ti temelji bodo ostali. Mi bomo odšli in ključje izročili mladim. Dali - ne prodali. Oče v grob, sin na polje. To je bilo pravilo naših rodov. Delo se ne sme ustaviti, iti mora naprej. Dom Planica hoče živeti!



PETI SVET - ALI OVCE MARKA POLA

(Po originalnem rokopisu Miroslava Raka)

Prvi Del

Rodil sem se v Vevčah pri Ljubljani kot sin Karoline in Ignaca Rak. Sem najmlajši od petih otrok in prav zato tudi očetov ljubček, krščen Miroslav. Oče je bil železničar in zato malokdaj doma.

Že kot otrok sem vedno taval po vasi, zato me je mama z vrvjo okoli pasu večkrat privezala za vodnjak. Kadar sem le mogel, sem sledil bratom, ki so hodili loviti ribe v prod ob Ljubljani. Tudi oni so me, seveda če so me ujeli, privezali k telefonskemu drogu, da jim nisem sledil, ko so kadili cigarete, in jih tožil očetu.

Vedno sem si govoril, da ko bom velik, bom šel kamorkoli bom sam hotel in ko sem odslužil dveletni vojaški rok, sem jo res ubral čez Karavanke v Avstrijo in od tam naprej v Kanado.

Kanada je za mene "Drugi svet", popolnoma drugačen glede jezika, ljudi, pokrajine in dimenzij. Lahko bi jo razdelil na tri dele: vzhodno, zahodno in Arktiko.

Že doma sem bil ribič in član ribiške zadrage pri Čevljarskem mostu v Ljubljani, kjer sem bil slabo zapisan kot "raubšic".

V Kanadi sem kmalu postal tudi lovec. Lovska in ribiška strast mi nista dali miru, zato sem prepotoval vse province od Nove Fundlandije na vzhodu do otokov kraljice Charote na zapadnem delu Kanade v Britanski Kolumbiji.

Moj "Tretji svet" sem doživel v kanadski Arktiki, ko sem lovil in ribaril z Eskimi. Brez dvoma svet zase: dežela polnočnega sonca, dežela teme, snega, ledu, vetra, peska, skalovja, severnih luči, belih polarnih medvedov, nešteti karibujev, mrožov, kitov in vseh mogočih rib in, da ne pozabim prebivalcev, ki se s kruto naravo že deset tisoč let borijo za svoj obstoj. Svoj spoprijem s tem delom sveta sem širše opisal v drugi knjigi "Nanook". Še vedno imam dobre

stike s "Tretjim svetom" in upam, da ga bom v bližnji prihodnosti znova obiskal.

Moj "Četrti svet" sem doživel v Afriki, ko sem z Jožetom Avsenikom šel na lov v Zambijo. Ta svet nama je predstavil slovenski misijonar Stanko Rozman, ki je tudi lovec in odličen športnik. Spet sem srečal drugačne ljudi in njihove navade, drugačna pokrajina, podnebje, način lova, divjad. Več doživetij s tega dela sveta sem obširno opisal v moji prvi knjigi "Taki smo pač lovci".

Lansko spomlad, ko smo štirje lovci bili na lovu muškarnega goveda, smo proučevali, kam in kod nas bo zanesel naš naslednji lov?

"Gremo na nekaj, kar še nihče od nas nima", je rekel Tone Novak. "Na nekaj eksotičnega!" je navdušeno dodal.

Jaz sem bil nenavadno tiho, kajti zavedal sem se svojega zdravstvenega stanja. Zdravniki v Torontu so mi namreč svetovali odprto srčno operacijo, s katero bi mi popravili srčni ventil, ki mi je puščal kot olje pri starem avtomobilu.

"Kaj pa v Azijo na Marko Polo Owna? Tam je najboljši lov v novembru," ni odnehal Tone. Najina prijatelja, oba Mormona, sta takoj pristala.

Kurby, Amerikanec, doma v Sault Lake City, v državi Utah in Mell iz Vanderhoof-a v Britanski Kolumbiji.

Jaz sem se začel izgovarjati na visoko ceno lova.

"O denarju ne bomo več govorili," je rekel Tone.

No sedaj sem pa res v godlji, sem si potihoma mislil, a ko sva bila s Tonetom sama, sem mu razložil svoj resnični problem. Zamislil se je in me vprašal:

"Kdaj pa imaš operacijo?"

"Sedemindvajsetega julija".

"Do srede novembra boš že dober. Ti si bolj divji in za tebe bo, kot da bi šel k zobozdravniku."

Lovci smo pač lovci in lovska strast prej ali slej zmaga.

Tone je prevzel organizacijo in preko prijateljev našel zanesljivega posrednika. Ves postopek je potekal hitreje, kot smo si mislili.

Na avstrijsko agencijo "Mistral Jagdreisen" smo našemu predvidenemu vodiču, Antonu Ulmer poslali potne liste, kalibre in serijske številke naših pušk, da nam preskrbijo vize za Kirgizijo in Tajikistan s potrebnimi dovoljenji za naše puške.

Čas je hitro mineval; operacijo sem srečno preстал in čas našega odhoda, ki je bil predviden sedemnajstega novembra iz Frankfurta, se je hitro bližal.

Po plačilu prvega obroka za naš lov, sem svojo hčerko naprosil, naj mi preko "Interneta" zbere čim več informacij v zvezi z našim lovom in potovanjem. Po dveh dneh me je obiskala in predme jezno vrgla kup papirjev, rekoč:

"Tu imaš, za kar si me vprašal! A od danes dalje nočem s tem imeti nobenega opravka več." Začel sem prebirati stran za stranjo in tudi sam začel razmišljati, mogoče je celo potovanje res prenevarno.

Telefoniral sem Tonetu in mu razložil celotno situacijo; to je predvsem nemirno, neustaljeno politično stanje ter problemi s kriminalom. Te bivše ruske republike so po desetih letih res dobile status samostojnih držav, nakar pa so tudi vzkipele notranji politični problemi.

Tajikistan na jugu meji na Afganistan, kjer so še vedno nemiri, medtem ko skupaj s Kirgizijo na vzhodu mejita na Kitajsko. Obe mladi državi v soglasju z "rusko armado" varujeta vzhodne meje, četudi med njimi ni opaziti nobene ljubezni, a so kljub temu složni za skupno varnost; so pač boljši od dveh zlov. Glavna žila je edina cesta "Pamir Highway", ki preko Tajikistana in Kirgizije veže Afganistan z Rusijo. Mamila se redno pretakajo z juga na sever, zato se pogosto spopadajo vojska, policija in kriminalci. Vse to sem po telefonu razlagal Tonetu in mu predlagal, da mu vse informacije pošljem na dom, a mi je kratko odgovoril. "Ne!" Če jih njegova žena dobi

v roke, bo lova konec še preden se začne.

Tone je prav tako zbiral informacije, pri čemer mu je pomagal njegov brat Henry, ki je tudi moj prijatelj in predsednik kompanije "Dunkley Lumber". Bil je na dopustu v Sloveniji, kjer mu je Dušan Mulej, lovec iz Ljubljane, rekel, da naš predviden lov v Pamirsko gorovje ni za "stare lovce".

Ko sva se s Tonetom ustavila v Sloveniji, sem Dušana vprašal na koga je mislil, ko je govoril o "starih lovcih".

Tudi Amerikanec Kurby je zbiral informacije in to po internetu. Po krajšem premoru nam je sporočil, da se mora odpovedati lovu, ker je preveč zaposlen.

Ostali smo torej trije in vse je kazalo, da bom rad ali nerad doživel moj "Peti svet".

Tone je enajstega novembra prispel iz Prince George-a v Toronto in naslednji dan sva se uradno poslovila od lovcev in prijateljev na lovskem domu pri Allistonu, ki je oddaljen dobro uro vožnje severno od Toronta.

Še isti dan, točno ob pol devetih zvečer, se je naš 747 Jumbo Jet dvignil za Frankfurt. Od tam naj bi z Adria letalom poletela v Ljubljano, kajti v načrtu smo imeli, da do sedemnajstega novembra ostaneva v Sloveniji, nakar pa se vrneva v Frankfurt, kjer naj bi srečala prijatelja Mell-a iz Britanske Kolumbije.

Na carini v Frankfurtu sva vprašala kje bi za tri dni lahko pustila nekaj prtljage in brhka uslužbenka je, gledajoč najino kramo, vprašala:

"Haben Sie Kanone?"

"Nur eine Kanone".

"Moj prijatelj ima 300 Magnum Waterby, jaz pa imam "Normal Gewer".

Drugi carinski uradnik je stal ob strani, se smejal in si verjetno mislil, le od kod sta ta dva ptiča?

Končno smo se dogovorili, da orožje za tri dni pustiva v njihovem uradu. Ko pa se vrneva, bomo uredili vse potrebno za prevoz orožja preko Istambula v Kirgizijo.

Uradnica je bila zelo ustrežljiva in Tone ji je skušal podariti mali damski nožiček, a ga je

odklonila, rekoč, da carinski uslužbenec ne sme sprejeti ničesar. Tone se je znašel in preden sva odšla, ga je položil na sosednjo prazno mizo.

Polet iz Frankfurta v Ljubljano traja le eno uro in petnajst minut in moram reči, da so nam v tem kratkem času boljše postregli kot na Jumbo Jet-u, kar je vsekakor priznanje slovenski Adriji.

Na letališču so naju pričakali Stane Vidmar, Vrtiljot (Joze Gorjup), Julij Črv in Dučan Mulej. Zadnji trije so navdušeni lovci, prvi pa nenavaden ribič. Videl sem namreč eno njegovih "Fotk", kot jim pravi Stane, ko s flikarico v roki s slapa lovi ribe.

Bila je "Martinova" nedelja. Peljali smo se čez Bled v restavracijo, kjer nas je lastnik sprejel s pečenim kostanjem in sodom cvička. Čez čas nas je njegova žena povabila v lovsko sobo in nam postregla z enkratno večerjo.

Prespala sva pri Stanetu. Zjutraj pa smo na Bledu obiskali lovsko sobo pokojnega znanca. Tudi Julij Črv nama je pokazal svojo lepo urejeno lovsko sobo.

S Tonetom sva se poslovila, pobrala prtljago, ki sva jo pustila pri Stanetu in jo stlačila v njegov Land Rover, s katerim sva se okrog Ljubljane odpeljala v rodno vas Novakovih na Dolenjskem.

Med divjo vožnjo sem svaril Toneta, da bi zares rad doživel naš lov in, da ne bi rad "mlad umrl", a on mi je le zagotavljal, da sem to že zamudil.

V Ambrusu so naju res po lovsko sprejeli, saj so lovci že pekli divjega prašiča in zbralo se je okrog šestdeset ljudi, ki so nama pripravili izredno lep, zabaven večer.

Zjutraj je deževalo, zato sva bila povabljeni v zidanico Toneta Bradača, priznanega polharja v Suhi Krajini. Za kosilo so seveda pekli polhe in jih servirali na ambruski način - na žerjavici pečenim in z ostrgljanim krompirjem. Jaz sem kar pozabil na svojo dieto.

Po izdatnem kosilu me je pobral Jule Gregorič, ki ga dobro poznam, saj sem z njim že nekajkrat ribaril v Kanadi. Povabil me je na njegovo, z jabolki in repo založeno prežo, ki je bila nedotaknjena, zato sva jo mahnila na obisk k starešini lovske družine "Struga", katerega lovsko soba je že pretesna za njegove številne trofeje.



Povabila sta me tudi na ogled njihove lovske kočice "Lovski Dom Struge", ki jim je nedvomno lahko v ponos.

Kot dogovorjeno, me je šestnajstega novembra pobral Stane Vidmar in odpeljala sva se v Sostro, rodni kraj moje žene, pri gostilni pri "Kovaču". Pot naju je zanesla tudi v vas Zavoglje, kjer sem po petinštiridesetih letih srečal prijatelja Franca Porento, s katerim sva izmenjala vrsto nepozabnih spominov.

Cilj najinega potovanja je bil seveda obisk moje rodne vasi Vevče in ko sem stopil v gostilno pri "Gašperlinu" me je sprejel starejši gospod. Gledal me je, a jaz ga nisem prepoznal, medtem ko je on rekel: "Ti si pa Rak!"

Ko sva izmenjala nekaj več besed sem v njem prepoznal Slavka Lampeta, nekdanjega gorskega državnega prvaka v motornih dirkah. Srečanje je bilo vsekakor zanimivo, a kratko, kajti jaz sem se naslednji dan moral pripraviti na odhod, zato sem izkoristil udobno posteljo pri Vidmarju, vedoč, da se bom moral za nekaj časa odpovedati takemu udobju.

Zjutraj, sedemnajstega novembra, sva s Tonetom poletela nazaj v Frankfurt in na letališču se nama je pridružil tretji član, lovec Mell, ki je pripotoval iz Britanske Kolumbije. S Tonetom sva dvignila orožje, ki sva ga shranila pred tremi dnevi, tako, da smo bili opremljeni in pripravljeni za odhod.



Zvečer smo s Turkish Airways poleteli v Istanbul, kjer smo se srečali z našim agentom TKIM, poklicnim lovcem Antonom Ulmerjem od agencije "Mistral Jagdreise" iz Avstrije. Prinesel nam je potrebne dokumente in orožne liste za naše puške. Govoril je angleško, tako da smo se zlahka razumeli.

Ponoči, ali zgodaj zjutraj ob 2.45, smo znova stopili v avion in poleteli na vzhod. Ob deseti uri zjutraj smo pristali v mestu Bishkek, v državi Kirgistan. Ob pristanku je nas lovec prav pri avionu pobral mali V.I.P. avtobus in nas odpeljal v lepo urejeno pisarno, kjer so nas pristrčno sprejeli in postregli. Srečali smo glavnega agenta

Winijamina iz Moskve, ki je bil za naše lovišče glavni administrator in je bil uslužbenec agencije "Profi Hunt". Govoril je angleško, nemško in rusko. Naš agent Ulmer je z njim sklenil pogodbo za naš lov.

Po ureditvi dokumentov smo z manjšim avionom poleteli proti jugu in po štiridesetih minutah pristali v mestu Osh, ki je še vedno v Kirgiziji.

Za Tonija in Mell-a je bila tu časovna razlika kar trinajst ur, kar pomeni, da sta prepotovala več kot pol zemeljske oble in sta bila bliže domu, če bi pot nadaljevala proti vzhodu. Iz Toronta, to je za mene, je bila časovna razlika deset ur.

Na letališču so se nam za varstvo pridružili polkovnik tajikistanske vojske, njegov bratranec in dva šoferja, kajti od tod bomo potovali z malim ruskim avtobusom in avtom "Lado". Sedaj nas je bilo že kar devet.

Pri večerji smo soglasno sklenili, da bomo drugo jutro, glede na dolgo pot, vstali že ob peti uri in se odpeljali proti jugu v Pamirsko gorovje.

V Osh-u smo prenočili v večji sobi starega hotela, ki me je spominjal na kasarno, še posebno, ker so se stražarji menjali na hodniku pred sobo. Sam nisem dobro spal, ker ni bilo prav nič udobno, zato sem iz svoje prtljage potegnil spalno vrečo, a sem se kljub temu premetaval celo noč.

Ob šesti uri zjutraj smo bili že pripravljeni za odhod; naše lovišče je bilo oddaljeno celih dvanajst ur vožnje.

Peljali smo skozi prebujajoče se mesto. Vse trgovine so bile močno osvetljene in baje odprte celo noč. Bile so bogato založene z vsemogočim sadjem, skladovnicami ploščatega kruha, ki ga imenujejo "lavash", sirom, salamami, ribami in raznovrstno pijačo. V eni izmed njih smo se ustavili in se bogato založili za potovanje.

Domačini so iz mesta po sredi ceste gnali živino in drobnico na pašo v predmestje, kjer so mulili redke, suhe, iz snega strleče, šope trave.

V mesto pa je prihajala druga kolona dvokolesnih vozil, v katerih je bila vprežena

živina. Dovažali so bale mrve in "pastirski premog".

V hladnem novembrskem jutru smo se oddaljevali mestu in se pričeli vzpenjati v Pamirsko gorovje, ki so ga Perzijci imenovali "streho sveta". Povprečna nadmorska višina planote je med 3500 - 4000 metrov, iz nje pa v nebo štrlijo mogočne, visoke gore.

Za časa Sovjetske Zveze so najvišje gore imenovali kot sledi:

Vrh Komunizma 7495 metrov, Vrh Lenina 7134 metrov, Vrh Revolucije 6974 metrov itd.

Mnogo vrhov je še nepremaganih in neimenovanih.

Iz Pamirskega gorovja izhajajo pogorja kot: Hindu-Kush, Karakoram, Himalaya in Tibetska planota. Preko Pamirja se je že pred Kristusovim rojstvom vila cesta, imenovana "Silk Road-Svilena Cesta", po kateri je proti vzhodu s svojo vojsko prodiral Alexander Veliki, medtem ko so trgovci s karavanami prevažali svoje blago.

Uporabljal jo je tudi legendarni Genghis Khan, ki je s svojimi Mongoli zavzel velik del Evrope.

Izredno zanimivo branje s tega dela sveta je najti v knjigi: "Potovanje Marka Pola", ki je Evropejcem prvič predstavila daljni vzhod, kot so Pamirsko gorovje, Indija, Mongolija, Kitajska in druge dežele.

Marko Polo se je rodil leta 1254 in umrl leta 1324. Njegov oče Nicolo je bil trgovec, ki je z bratom Maffeo trgoval po daljnem vzhodu. Ko je bil Marko star sedemnajst let, sta ga oče in stric vzela na to dolgo pot, ki jih je končno preko Pamirskega gorovja pripeljala na Kitajsko. To potovanje se je vleklo dolgih štiriindvajset let. Vmes je Marko bil v diplomatski službi Kublai Khana, ki je bil vnuk Genghis Khana. Po vrnitvi v Venecijo ga je ujela Genevska mornarica in ga vtaknila v zapor, kjer je svoj potopis diktiral pisatelju Rustichello-u iz Pise.

Prvi izvod je izšel v francoščini. Knjiga je dosegla izreden uspeh, saj je bila dotlej edini potopis srednjega veka. Zgodovinarji trdijo, da je prav ta knjiga navdušila Krištofa Columbusa, da se je podal na plobo proti zahodu z namenom,

da z druge strani doseže Kitajsko in je tako po naključju odkril Ameriko. Toda tudi o tem so različne teorije.

Brez dvoma je bil Marko Polo slaven trgovec, diplomat, slaven popotnik in raziskovalec in ni čudno, da si ga Benečani lastijo in ga imenujejo kot "Messer Marco, son of Messer Nicolo Polo, great and noble citizen of the city of Venice".

Toda bolj in bolj se uveljavlja dejstvo, kar piše tudi v Beneški zgodovini od začetka do leta 1446 in tudi v knjigi "Le Vite Dei Dogi" (prevedeno: Iz življenja vojvod), tiskani leta 1522, da se je družina Polo priselila v Venecijo iz Dalmacije, bolj natančno iz otoka Korčule. Družinsko ime izhaja iz imen Pavlovič, Pavao, De Polo, Di Polo in končno Polo. Krstna imena so bolj enostavna: Nik, Mate in Marko.

Torej, dragi bralci, prepuščam vam, da se sami prepričate, od kot izhaja slavni Marko Polo.

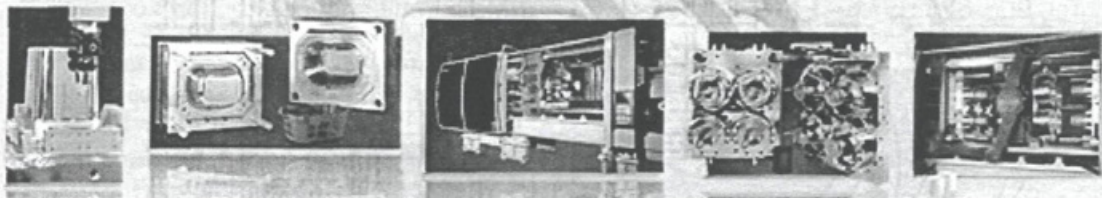
Ob prebiranju njegove knjige sem opazil precej pretiravanja, a je znano, ko so ga prijatelji na smrtni postelji zvali naj jim to vsaj malo prizna, jim je odgovoril, da še polovico ni napisal, kar je resnično doživel, ker mu ne bi nihče verjel.

Minilo je že več kot sedem sto let, odkar je Marko Polo predstavil Daljni Vzhod. Današnji svet se je nepopisno spremenil, a ne povsod, kajti prebivalci Pamirske planote še vedno živijo kot jih je opisal on, v srednjem veku.

(Nadaljevanje v prihodnji izdaji Glasila)



TGM



TOP GRADE MOLDS LTD

929 Pantera Drive, Mississauga, ON L4W 2R9

Phone: 905-625-9865 Fax: 905-625-5417

Website: www.topgrademolds.com

E-mail: tgm@topgrademolds.com



Top Grade Molds is a success story built on hard work, expertise, technology, human ingenuity, and long term business relationships. However, none of it would exist if it were not for the dreams, skills, faith and fortitude of its founder Joe Slobodnik, who arrived in Canada 40 years ago from Slovenia.

After attending various drafting classes in Toronto, Slobodnik bought his own lathe machine in 1964. A mere one year later, the business grew to one machine and two part-time employees - TGM was born. Today TGM has grown to 120 employees and has undergone an expansion to 50,000 square feet of office and manufacturing space.

In 1999, president Joe Slobodnik was appointed Honorary Consul of the Republic of Slovenia. As Consul, he has co-hosted trade missions from Slovenia to Canada.

From a struggling venture to a major global player, TGM has evolved into a company of exceptional individuals, guided by the president who sees the possibilities and seizes the opportunities for making positive contribution to the Canadian economy and culture.

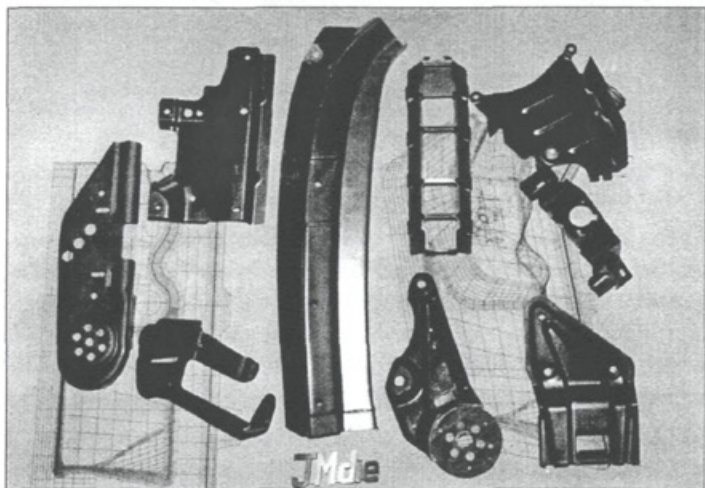
J. M. Die Limited

CUSTOM MANUFACTURES OF METAL STAMPING DIES

909 Pantera Drive Mississauga, ON L4W 2R9

Tel: 905-625-9571 – Fax: 905-625-2855 – E-Mail: jmdieltd@connection.com

Internet: <http://www.jmdieltd.hypermart.net>



Complete engineering design and manufacturing for metal parts and tooling

Fully computerized technologically advanced CAD, CAM and CNC machinery

Production machinery up to 500 tons and 72 X 120"

President: Joe Skof

Radio

GLAS KANADSKIH SLOVENCEV

ODDAJA VSAKO NEDELJO OD 9H DO 10H DOPOLDNE
(V POLETNEM ČASU)

NA VALOVNI DOLŽINI 100.7 FM

POSLUŠAJTE, DA STE NA TEKOČEM KAJ SE GODI V VAŠI SKUPNOSTI.

Naj vas seznanim z 19-letno Sarah Evans.

Milena Soršak

Kmalu po rojstvu je bilo vidno, da se soočuje z zdravstvenimi problemi. Dognali so cerebralno paralizo. Najbolj so bili prizadeti možganski centri za small motor skills. Z neomajno ljubeznijo in neprestanim vzpodbujanjem svoje mame Anne je premagovala vsakdanje težave in s svojimi omejenimi sposobnostmi dosegala lepe uspehe. Do drugega razreda osnovne šole je obiskovala Bloorview MacMillan Centre, kjer si je pridobila dovolj znanja, da je svoje osnovno šolanje nadaljevala v šoli Sv. Ambroža, kjer je pred petimi leti končala 8.razred. Letos končuje 13. razred v Michael Power. Njen pogum, zagnanost in vesela dispozicija so ji pomagale, da se je vključila v organizacije in krožke, kjer se neprestano srečuje z novimi izzivi in možnostmi za popolnejše življenje.



Svojih fizičnih omejitev se dobro zaveda, a je to ne moti pri načrtih za bodočnost. Rada bi študirala novinarstvo in se temu z vsem srcem posveča. Piše članke za razne revije kot Tandem namenjen za invalidsko mladino. Njeni spisi se pojavljajo tudi na spletni strani "Ability line". McDonald's, ki to stran podpira, jo je skupaj z Silken Laumann izbral za svoje promocijske plakate. Sodeluje tudi v svetovalnem odboru za mlade invalide. Pomaga organizirati razne prireditve in druge aktivnosti.

Sarah že sedaj dosegla zavidljive uspehe pri pisanju in drugih aktivnostih. Med pogovorom je mama prinesla kar dve debeli mapi napolnjeni z

izrezki iz časopisov in revij ter raznimi priznanji za različne dosežke.

Pri svojem delu in izpopolnjevanju se poslužuje računalnika, saj ji njene omejitve ne dopuščajo ročne pisave. Stroški adaptacije računalnika in programi pa daleč presegajo njene finančne zmogljivosti, saj Sarah potrebuje mnoge druge pripomočke za vsakdanje potrebe. Razni fondi krijejo le določen del stroškov. Program, ki si ga Sarah tako močno želi in ji bo omogočil nadaljno izobraževanje na jezikovnem področju, stane \$2.100, od tega 770 dolarjev ne krije noben fond. Gospa Evans, ki je bančna uslužbenka, in ima še eno hčerko, ki je letos končala 2. letnik univerze, je prava strokovnjakinja v finančnem balanciranju, a več kot to ne zmore. Poleg tega

je pred dvema letoma zbolela za rakom. Po uspešni operaciji in terapiji je okrevala, a strah, da se bolezen lahko povrne, jo sili, da Sarah neprestano vzpodbuja k čimbolj samostojnemu življenju. Med letošnjimi poletnimi počitnicami bo dva meseca preživela v adaptiranemu stanovanju, kjer bo morala sama skrbeti za vse osebne potrebe, na razpolago pa ji bo le fizična pomoč za dela, ki jih sama ne zmore.

Sarah mi je med pogovorom večkrat omenila, kako rada organizira druženja in druge aktivnosti za invalidsko mladino in ji vedno primanjkuje časa. Njena pripravljenost pomagati drugim me je resnično ganila in obenem dala novih navdihov in spoznanje, da v skrbi drug za drugega bogatimo samega sebe.

Slovenski Dom Elects Board of Directors

Oskar Koren

The Slovenian Home Association (Slovenski Dom) held its Annual General Meeting (AGM) on Sunday, March 18, 2001 at the Slovenski Dom on 864 Pape Ave. in Toronto. The meeting commenced with the Lord's Prayer. The minutes from last year's AGM were read by Mrs. Marija Markes. Following the appointment of three scrutineers, it was time for annual reports. Reports were presented by the president, vice-president, treasurer and the secretary. Each report was followed by a lively discussion with input of ideas, comments and suggestions by members. The future of Slovenski Dom was favoured topic of discussion. Attention was also devoted to the existing programs such as the History of Slovenski Dom, upcoming tour, Slovenski Dom Literary Contest, web site development, demographic study of members and the annual banquet.

Following the discussions, the former Board of Directors was excused and it was time for the elections. The following members were elected to the Slovenski Dom, Board of Directors for the 2001-2002 term:

From left to right - Front row: John Kastelic, Josie Sajnovic, Nellie Bavdek, Mary Sirk

Back row: Peter Pavlin, Oskar Koren, Stan Sajnovic, Frank Bohneck, Frank Grmek, Tony Bavdek



Bush-Putin meeting puts Slovenia on map

By Geoffrey York

LJUBLJANA -- The weekend summit between the U.S. and Russian presidents was the biggest sensation to hit the slumbering mountain republic of Slovenia in centuries. This tiny Alpine nation of two million people is so little known that U.S. President George W. Bush once confused it with Slovakia.

But it eagerly exploited the circumstances that led to its selection as a neutral site for the first summit between Mr. Bush and Russian leader Vladimir Putin.

The ancient streets of Ljubljana, the cobblestoned capital, were dotted with flags and banners celebrating the summit, and Slovenian television gave non-stop coverage to the event, even though Slovenia itself was not on the formal agenda between the sides.

The country's pro-Western government, proclaiming the summit to be "the most important event to ever have taken place in Slovenia," saw the event as a golden opportunity to promote its bids to enter the European Union and the North Atlantic Treaty Organization. It relentlessly courted the 1,000 world media workers who were accredited to the summit, deluging them with T-shirts, videos, CD-ROMs and glossy pamphlets on the glories of their mountain scenery and their claim to be "the bridge" between Washington and Moscow.

While flattered to be in the world limelight, some Slovenians maintained an irreverent sense of humour about its import. One bookstore in Ljubljana devoted its display windows to the two halves of the summit. On the U.S. side: Coca-Cola bottles, popcorn, cowboy boots and a Playboy magazine. On the Russian side: a vodka bottle, a caviar poster, a pair of ballet slippers, and a Tolstoy novel.

Subjugated by empires and kingdoms for most of its existence, Slovenia won statehood just 10 years ago. It was the first Yugoslav republic to declare independence.

Since then, it has led a charmed existence. It escaped the breakup of Yugoslavia with just a 10-day war, suffering much less damage than most others in the Balkans. Today, it is the wealthiest of the former Communist republics in Europe. It is seen as a model democracy and a clear front-runner in the race to enter the EU and NATO next year. Mr. Bush called it "one of the success stories of southeast Europe."

Slovenia remains a favourite with tourists and backpackers. Ljubljana has become known as a miniature Prague, a fashionable choice for tourists seeking a cheaper and less crowded alternative to the popular Czech capital.

Even the Russians don't mind the new Slovenia: Mr. Putin's decision to accept Ljubljana as a summit venue was a strong hint that Moscow has no objection to the country's likely future membership in NATO. Slovenia's entry into the Western military alliance, now regarded as a near certainty, would be a huge achievement. It would be the first of the former Yugoslav republics to enter the alliance.

Slovenia was hardly affected by the hundreds of antiglobalization protesters who descended on the capital for the summit.

The government mustered its toughest security operation, closing the international airport for most of Saturday, holding up road traffic at the border for up to five hours and closing all roads near the 16th-century castle where the summit was held. But there was little of the chaotic violence that plagued the European Union summit in Sweden just days earlier. In one of the few violent flare-ups, Slovenian police used clubs to prevent Italian activists from getting out of a bus at the border. They also arrested 22 environmental activists who tried to storm the U.S. embassy.

NAUGHT BUT MEMORIES

Frank G. Sterle, Jr.

Recently, I experienced a strong feeling that I will never again visit my Slovenian father's homeland and the relatives that reside there. Thus, I am left with naught but some cherished memories of my one visit there, a place so far away, almost exactly twenty-one years ago.

One recollection I hold is of waking up early one morning, after having endured a hideous nightmare.

The previous night had been my first at the village (the one in which my father had grown up but had not seen since 1950), for I had spent the preceding two days and nights in the capital, Ljubljana, with Dad's sister (Dad is the oldest amongst two sisters and two brothers), her husband and the youngest of their two daughters.

I felt embarrassed when, as a twelve-year-old, I told my father's brother and sister-in-law, in my broken Slovenian tongue, that after that nightmare (in which I saw my brother's head in place of the spherical light fixture hanging right above me from the ceiling), I felt quite uncomfortable about spending another night in that room. The room had been graciously vacated by my cousin, Andrea (who is one-and-a-half years my senior), and cleaned specifically for my visit. And, moving me to sleep in the same room as my young male cousin, I was once again graciously accommodated.

Though Andrea made the greatest sacrifice for me, it was her younger sister, Bernarda (about a year my junior), whose company I most enjoyed. She loved to laugh, just as I did myself, and she would easily bust a gut whenever I'd imitate her father's behaviour when he got angry with his kids.

With all of their distinctions of character, the one very-noticeable common factor amongst them all was the admiration each exhibited at the fact that I had made the 10,000-mile trip from Vancouver to Ljubljana alone; unlike the trip to Trieste, Italy, Dad and I had made approximately two years prior, a location to which his relatives, in order to meet with us, needed to travel a fair distance and then cross the Slovenian/Italian border.

There were, however, some boring moments,

when everyone was occupied except me. So, I would then kill some time riding my uncle's scooter-like motorcycle, though only on their private lands, for I was not yet of age to ride the public roads. But one day, I had ridden it too much: I had caused its clutch to cease up by having repeatedly popped wheelies, thus leaving my uncle to spend a good part of his Sunday fixing it. (Actually, I am not sure that he ever did manage to fix it; though what I *am* sure of was my incomprehension of why he would even want to keep that motorcycle around, considering that it came but a breath away from killing him in his earlier years.)

My most memorable days there consisted of sight-seeing the hilly Slovenian countryside surrounding the village -- sites that were amongst some other locations in Slovenia to which I was treated during my stay there: Lush lands covered in a variety of tree growth, so serene and so engulfed with fresh air that one is left the following day back in the village with an atypical yearning to revisit the previous day's outing so soon afterwards.

I particularly desired to revisit the two vertical caves in those beautiful hills, basically naturally-formed holes, or pits, in the ground. One cave (or jama), about three metres in diameter and fifty to sixty metres deep, was surrounded by trees and grass and might be missed by an unaware traveller's view, especially in the dark (I cannot adequately recall if there were warning signs placed around that area). It was also the vertical cave into which my uncle almost fell decades earlier as a boy walking back home from toiling in the fields with my father. My uncle was carelessly swinging around a pair of good shoes he had tied together by the shoestring, and they flew into the hole. When he looked down, he could see that the shoes had been snagged by a small protruding branch or stick only about a fathom's length below him; and he decided, against my Dad's concerned rebukes, to retrieve them regardless of the potentially fatal implications of just a single slip of the foot.

The other pit was about ten metres in diameter and eighty to ninety metres deep, and it lay alongside and below a gravel-strewn dirt road winding up a

mountainside not far from the village. It had a large tree extending out and up from the rim of the pit's mouth.

Although it was a beautiful sight to see (at least to me), it nonetheless held an old, evil and deadly secret: Near the end of the Second World War, witnesses claimed that they, while hidden from the aggressors' view, were horrified at the sight of live men being thrown down into that pit. The few that managed to grab hold of some protuberance after being thrown in were shot. Evidence of these atrocities were said to have been discovered some time later by a man who had climbed by rope down into the belly of the pit.

A couple years ago or so, when Dad's brother phoned from that Slovenian village -- from which no telephone line extended when I had visited there -- it pained me to tell my cousin Bernarda, married and with children, that I did not know if I would ever be seeing her again, though I had a strong lingering doubt. For, without getting into detail, there are just too many factors that considerably hinder any such trip by me to Slovenia, to be with those relatives that I have not visited for too long, now.

So, unless there is a significant change in my life (which I quite doubt there will ever be), I will only have those few, though cherished, memories of my visit to that place so far away.



PRIREDITVE: julija, augusta in septembra 2001

Julij

- 1 Lipa park - Sausage Festival
- 1 Slovenski Park - Piknik
- 7 Slovenski Park - Volleyball Tournament
- 8 Slovensko Letovišče - Slovenski Dan
- 8 Triglav - Piknik
- 15 Bled - Žegnanje, Piknik
- 15 Večerni Zvon - Tombula
- 21 Slovenski Park - Ribolov
- 22 Lipa Park & VPZ Bled - Piknik
- 22 Slovensko lovsko in rib. Društvo - 30-tetnica društva - Piknik
- 22 Holiday Gardens - Piknik
- 22 Društvo Sava - Piknik

August

- 4 Slovenski Park - Piknik
- 4 Slovensko Letovišče - Poletni večer
- 5 CSSF - Golf Tournament
- 5 Društvo Planica, - Blagoslov kapelice in piknik, Bancroft
- 12 Triglav - Piknik
- 12 Večerni Zvon - Proščenje - Piknik
- 12 Lipa Park - Piknik ansamblov
- 19 Bled - Športni piknik
- 19 Holiday Gardens - Piknik
- 19 Sava - Piknik

September

- 1&2 Slovenski Park - "Baseball turnir", Piknik
- 2 Bled - Piknik, Balinanje
- 2 Slovensko lovsko in rib. Društvo - Oktoberfest
- 9 Triglav - Piknik
- 9 Večerni Zvon - Vinska trgatev
- 9 Romanje v Midland - Društvo Tabor
- 16 Holiday Gardens - Vinska trgatev
- 16 Simon Gregorčič Vinska trgatev
- 16 Župnija sv. Gregorija Velikega - Žegnanje, Banket
- 22 Banket 25. obletnica društva Planica - Browns Line, Toronto
- 23 Slovenski Park - Članski piknik

Have you always expected a high level of service
but never got it from your bank?
John E. Krek's Slovenian Credit Union not only offers
a high level of professional, courteous service,
but also a full range of financial services to make it the ideal choice
as your one-stop financial institution!

Discover what one in three Slovenians already know...
Discover the difference our credit union makes!



We offer —

Savings Accounts

- Insured up to \$60,000
- Life insured up to \$4,000

Chequing Accounts

- No service fees or charges

Term Deposits

- Terms from 30 days to 5 years
- Higher rates for deposits over \$50,000

Member Services

- Debit cards
- Direct deposits
- U.S. Currency
- Bill payments

Main Office

747 Browns Line
Toronto, Ontario M8W 3V7
Tel: 416 252-6527

Lines of Credit

- Variable rate
- Fully open

Mortgages

- Commercial/residential mortgages available

Business Services

- Current accounts
- MasterCard
- Visa

Wealth Management

- Mutual funds
- Stocks, bonds and LSVCCs
- Registered Education Savings Plans (RESPs)

Branch Office

611 Manning Avenue
Toronto, Ontario M6G 2W1
Tel: 416 532-4746

E-mail – main@jekscu.com
Website – <http://www.slovcan.com/jekrek>

ABC FIRE DOOR



ABC FIRE DOOR TESTING AND MANUFACTURING LTD.

920 Lakeshore Rd., East
Mississauga, ON L5E 1E1

Tel: 905-891-1680 - Fax: 905-891-1631

Ludvik, Mike and Bill Stajan

Manufacturers Of:

Custom Metal & Wood Doors

Metal HM Frames And

Suppliers Of Builders Door Hardware

